

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 20.11.1974, sp. zn. Czf 4/74, ECLI:CZ:NS:1974:CZF.4.1974.1

Číslo: 3/1975

Právní věta: Na invalidné zaopatrovacie požitky podľa ustanovení zákona č. 164/1946 Zb., ktoré boli priznané pre stratu zárobkovej schopnosti aspoň o 65 %, treba hľadieť ako na invalidný dôchodok podľa ustanovení skôr platného zákona č. 55/1956 Zb., pokiaľ tomu, komu boli tieto zaopatrovacie požitky priznané, nepatrí aj starobný alebo invalidný dôchodok. Pokiaľ potom došlo v zmysle ustanovenia čl. IV ods. 3 zákona č. 161/1968 Zb. k úprave invalidného dôchodku v najnižšej výmere a neskôr bol namiesto invalidného dôchodku priznaný len čiastočný invalidný dôchodok, vymerá sa tento čiastočný invalidný dôchodok polovicou najnižšej výmery invalidného dôchodku účastníka odboja (§ 107g ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 20.11.1974

Spisová značka: Czf 4/74

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod, Sociální zabezpečení, Účastníci odboje

Předpisy: 164/1946 Sb. 5/1956 Sb. 161/1968 Sb. čl. IV

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Výmerom Štátneho úradu pre vojenských poškodenecov v Bratislave z 13. 3. 1948 bol navrhovateľ uznaný za občianskeho poškodenca podľa zákona č. 164/1946 Zb. pre stratu zárobkovej schopnosti o 75 % a boli mu priznané invalidné zaopatrovacie požitky od 1. 4. 1948, ktoré boli podľa ustanovenia § 8 vládneho nariadenia č. 53/1956 Zb. zvýšené na 600,- Kčs mesačne. Obvodná posudková komisia sociálneho zabezpečenia v B.-S. M. rozhodla 10. 9. 1969, že zdravotný stav navrhovateľa odôvodňuje len čiastočnú invaliditu.

Správa dôchodkov v Bratislave nato rozhodnutím z 19.12. 1969 upravila invalidný dôchodok navrhovateľa v období od januára do septembra 1969 podľa § 107g ods. 2 zákona č. 101/1964 v znení čl. II bod 16 zákona č. 161/1968 Zb. na 1475,- Kčs mesačne (spolu so zvláštnym prídavkom podľa čl. I ods. 2 zákona č. 161/1968 Zb.) a počnúc októbrom 1969 priznala navrhovateľovi čiastočný invalidný dôchodok v sume 745,- Kčs mesačne (vrátane zvláštného prídavku). Toto rozhodnutie napadol navrhovateľ opravným prostriedkom, ktorým žiadal vysloviť, že okrem priznaného čiastočného invalidného dôchodku mu patrí polovica zaopatrovacích požitkov, ktoré mu boli priznané podľa zákona č. 164/1946 Zb.

Krajský súd v Bratislave uznesením potvrdil uvedené rozhodnutie Správy dôchodkov. V odôvodnení rozhodnutia poukázal súd prvého stupňa najmä na § 3 vyhlášky č. 1/1957 Ú. v., podľa ktorého sa stali zaopatrovacie požitky invalidným dôchodkom podľa zákona č. 55/1956 Zb. a neskoršie invalidným dôchodkom podľa zákona č. 101/1964 Zb., takže postup podľa ustanovenia § 56 ods. 2 zákona č. 101/1964 Zb. neprichádza do úvahy.

Na odvolanie navrhovateľa potvrdil Najvyšší súd SSR uvedené rozhodnutie súdu prvého stupňa. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že zaopatrovacie požitky navrhovateľa sa od 1. 1. 1957 považovali za invalidný dôchodok podľa zákona č. 55/1956 Zb. a od 1. 7. 1964 za invalidný dôchodok podľa zákona č. 101/1964 Zb. Pokiaľ potom ide o úpravu dôchodku navrhovateľa podľa zákona č. 161/1968 Zb., postupovala Správa dôchodkov správne pri výpočte dôchodku podľa čl. IV ods. 3 tohto zákona, pretože nárok navrhovateľa na invalidný dôchodok vznikol pred 1. 1. 1969. Pritom prichádzalo do úvahy len použitie ustanovenia § 107f ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb.

Proti tomuto rozhodnutiu Najvyššieho súdu SSR podal generálny prokurátor ČSSR sťažnosť pre porušenie zákona. Uvádzal, že Správa dôchodkov pri určovaní výšky čiastočného invalidného dôchodku nepoužila predpisy platné pre vymeranie novovzniknutého nároku, a to ustanovenia § 118 ods. 1 písm. b/ zákona č. 101/1964 Zb. v spojení s § 107f ods. 1 až 6 zákona č. 101/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb. Zaopatrovacie požitky navrhovateľa podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 1/1957 Ú. v. nie sú invalidným dôchodkom, ale sa len za takýto dôchodok od 1. 1. 1957 považujú. Pretože teda navrhovateľ nemal vlastne priznaný nárok na invalidný dôchodok, ale jeho zaopatrovacie požitky podľa zákona č. 164/1946 Zb. sa od 1. 1. 1957 iba považovali za invalidný dôchodok, nárok na čiastočný invalidný dôchodok navrhovateľovi vznikol až po tom, čo bol uznaný za čiastočne invalidného posudkovou komisiou sociálneho zabezpečenia (10. 9. 1969). V takomto prípade však nejde o vznik nároku po 1. 1. 1969, takže sa na vymeranie tohto dôchodku nevzťahuje ustanovenie čl. IV zákona č. 161/1968 Zb. Správa dôchodkov nemala preto vychádzať u praveného invalidného dôchodku podľa ustanovenia § 107g ods. 2 zákona č. 101/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb., ale mala vychádzať podľa ustanovenia § 25 tohto zákona pri výpočte výšky čiastočného invalidného dôchodku z výšky invalidného dôchodku, na ktorý by bol nárok ku dňu vzniku čiastočnej invalidity. Bolo treba postupovať podľa ustanovení § 23, § 28, § 118 ods. 1 a § 107f ods. 1 až 6 zákona č. 101/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb., pri čom ak išlo o pracujúceho dôchodcu by sa muselo vychádzať z prípadného novšieho a výhodnejšieho mesačného zárobku.

Najvyšší súd ČSSR uvedenú sťažnosť pre porušenie zákona zamietol.

Z odôvodnenia:

Ide o výklad ustanovenia § 3 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 1/1957 Ú. v. (Ú. l.), podľa ktorého sa invalidné zaopatrovacie požitky podľa zákona č. 164/1964 Zb. priznané pre stratu zárobkovej schopnosti aspoň o 65 % považujú za invalidný dôchodok podľa zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení, pokiaľ požívateľovi týchto zaopatrovacích požitkov nepatrí aj starobný alebo invalidný dôchodok podľa prechádzajúcich predpisov o dôchodkovom poistení.

Uvedené ustanovenie oblo vydané na základe splnomocnenie obsahnutého v § 85 zákona č. 55/1956 Zb. Toto ustanovenie umožnilo stanoviť, za aké dávky podľa tohto zákona majú byť považované také dávky poskytované podľa predchádzajúcich predpisov, ktoré už zákon č. 55/1956 Zb. neupravil. Zákon č. 55/1956 Zb. potom ani v časti šiestej, diel pravý (§ 80 – § 85), zaopatrovacie požitky invalidov vymerané pre stratu zárobkovej schopnosti aspoň o 65 % neupravil, a to úmyselne, ako to vyplýva už z toho, že zaopatrovacie požitky invalidov vymerané pre stratu zárobkovej schopnosti do 65 % upravil (§ 81) a súčasne stanovil, že ak bude požívateľovi týchto zaopatrovacích požitkov priznaný invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok pre zhoršenie následkov poškodenia na

zdravoní, zanikne nárok na zaopatrovacie požitky (§ 81 ods. 3). Keď zaopatrovacie požitky invalidov vymerané pre stratu zárobkovej schopnosti aspoň o 65 % neboli zákonom č. 55/1956 Zb. upravené, bolo vykonávacím predpisom umožnené stanoviť, za aké dávky podľa tohto zákona majú byť považované.

Ak potom stanovilo ustanovenie § 3 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 1/1957 Ú. v. (Ú. l.), že invalidné zaopatrovacie požitky podľa zákona č. 164/1964 Zb. priznané pre stratu zárobkovej schopnosti aspoň o 65 % sa považujú za invalidný dôchodok podľa zákona č. 55/1956 Zb., pokiaľ požívateľovi týchto zaopatrovacích požitkov nepatrí aj starobný alebo invalidný dôchodok podľa predchádzajúcich predpisov o dôchodkovom poistení, treba na tieto zaopatrovacie požitky hľadieť od 1. 1. 1957 ako na invalidný dôchodok podľa zákona č. 55/1956 Zb. Ak mala právna úprava stanoviť, že od 1. 1. 1957 sa má na zaopatrovacie požitky hľadieť ako na invalidný dôchodok, a teda že majú mať charakter invalidného dôchodku, nebolo to možné vyjadriť inak než tak že uvedené zaopatrovacie požitky sa považujú za invalidný dôchodok. V dôsledku toho sa potom aj predchádzajúci požívatelia uvedených zaopatrovacích požitkov stali od 1. 1. 1957 požívateľmi invalidného dôchodku.

Podľa ustanovenia § 108 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. /1/ sa dávky dôchodkového zabezpečenia priznané podľa predpisov platných pred 1. 7. 1964 považujú od tohto dňa za dávky podľa zákona č. 101/1964 Zb., pokiaľ nevyplýva niečo iného z ustanovenia § 124 až § 126 tohto zákona, pričom ďalšie trvanie nároku na tieto dávky sa posudzuje podľa zákona č. 101/1964 Zb. s odchýlkami uvedenými v ustanoveniach § 116, § 120 až § 123.

Invalidné zaopatrovacie požitky navrhovateľa priznané pre stratu zárobkovej schopnosti o 75 % sa teda od 1. 1. 1957 považovali za invalidný dôchodok a mali preto od tohto dňa charakter invalidného dôchodku. Navrhovateľ potom bol až do konca septembra 1969 poberateľom invalidného dôchodku. Pretože podľa posudku Obvodnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v B.-S. M. z 10. 9. 1969 zdravotný stav navrhovateľa odôvodňuje len čiastočnú invaliditu, bol od októbra 1969 navrhovateľovi priznaný len čiastočný invalidný dôchodok.

U navrhovateľa boli od októbra 1969 splnené podmienky pre priznanie čiastočného invalidného dôchodku podľa ustanovenia § 118 ods. 1 zákona č. 101/1964 Zb. Ako požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý mu vznikol nárok dňa 1. 1. 1957 (od tohto dňa sa jeho predchádzajúce zaopatrovacie požitky považujú za invalidný dôchodok) sa totiž stal za účinnosti zákona č. 101/1964 Zb. čiastočne invalidným. S ohľadom na ustanovenia § 118 ods. 1 písm. b/ zákona č. 101/1964 Zb. by však tento čiastočný invalidný dôchodok, pokiaľ by bol vymeraný podľa uvedených zákonných ustanovení, by nemohol byť vyšší než invalidný dôchodok patriaci navrhovateľovi do 1. 1. 1969, ani vyšší než čiastočný invalidný dôchodok, ktorý mu bol priznaný rozhodnutím Správy dôchodkov z 19. 12. 1969.

Pretože navrhovateľ požiadal písomným podaním (došlým Správe dôchodkov 16. 1. 1969) v zmysle článku IV ods. 3 zákona č. 161/1968 Zb. o úpravu invalidného dôchodku ako účastník odboja a pretože podmienky pre priznanie tohto dôchodku boli splnené, priznala Správa dôchodkov rozhodnutím z 19. 12. 1969 navrhovateľovi v čase od 1. 1. do 30. 9. 1969 invalidný dôchodok účastníka odboja v najnižšej výmere. Priznanie tohto invalidného dôchodku bolo preskúmané v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 20 C 84/70. Tak uznesením Krajského súdu v Bratislave, ako aj uznesením Najvyššieho súdu SSR bolo priznanie tohto invalidného dôchodku považované za správne a rozhodnutie ohľadne tohto invalidného dôchodku nebolo napadnuté sťažnosťou pre porušenia zákona. Preto treba nevyhnutne vychádzať z toho, že k 1. 1. 1969 bol predchádzajúci invalidný dôchodok navrhovateľa upravený v zmysle článku IV ods. 3 zákona č. 161/1968 Zb. na invalidný dôchodok účastníka odboja v najnižšej výmere. Vzhľadom na to, že podľa rozhodnutia Obvodnej posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia v B.-S. M. z 10. 9. 1969 odôvodňuje zdravotný stav navrhovateľa len čiastočnú invaliditu, bol uvedený invalidný dôchodok

upravený od 1. 10. 1969 na čiastočný invalidný dôchodok. Čiastočný invalidný dôchodok bol potom správne vymeraný polovicou invalidného dôchodku (§ 25 zákona č. 101/1964 Zb.), a to polovicou najnižšej výmery invalidného dôchodku účastníka odboja (§ 107g ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. v znení zákona č. 161/1968 Zb.). Skutočnosť, že navrhovateľ bol účastníkom odboja, bola vyjadrená tak tým, že mu bol podľa čl. IV zákona č. 161/1964 Zb. vymeraný invalidný dôchodok účastníka odboja, ako aj tým, že pri zmene zdravotného stavu navrhovateľa bol jeho čiastočný invalidný dôchodok novoupravený.

Je teda uznesenie Najvyššieho súdu SSR v súlade so zákonom a sťažnosť pre porušenie zákona, ktorá bola podaná proti tomuto uzneseniu, Najvyšší súd ČSSR zamietol.

1) Úplné znenie zákona so zmenami a doplnkami bolo vyhlásené pod č. 5/1972 Zb.